

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

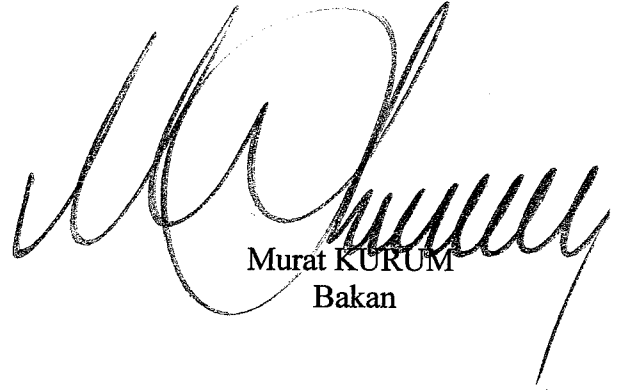
Sayı :30824082-610 -12276614
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Nisan 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DOĞAN BEKİN'İN
TBMM 7/21430 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

İsrail, Filistin topraklarında soykırımına devam ederken Türkiye'nin İsrail'le olan ticari ilişkilerini kesmediği, hatta atıklarını satın aldığı iddiaları son günlerde gündeme gelmiştir. Descartes Datamyne'm açıkladığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı verilerine göre 2024 yılının ilk üç ayında, Türkiye toplamda 273 bin 988 ton atığı, toplam 36 milyon 101 bin 854 dolara satın aldığı belirlenmiştir. Satın alınan bu atıkların 1 milyon 304 bin 565 dolar ise İsrail'den alınmaktadır. Washington merkezli kar amacı gütmeyen bir organizasyon olan Environmental Investigation Agency'den elde edilen bilgiler ışığında, İsrail'in atık maddelerinin Türkiye'ye gemilerle taşındığı ve bu atıkların büyük kısmının Adana'ya gönderildiği ve bir şirket tarafından da geri dönüştürüldüğü iddia edilmektedir. Ve bu atıkların dönüştürülmesinin ülkemizde büyük bir çevre kirliliğine yol açtığı uzmanlarca ileri sürülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1)Türkiye, hangi ülkeler ile atık ticareti (ayıklamak, temizlemek, geri dönüştürmek vs.) yapılmaktadır?
- 2)Türkiye'nin plastik atık veya benzeri geri dönüştürülebilir ürün ithalatına ilişkin son beş yıllık verileri Bakanlığınızda mevcut mudur? Mevcut ise bu veriler nelerdir?
- 3)İsrail ile atık ticareti (ayıklamak, temizlemek, geri dönüştürmek vs.) yapılmakta mıdır?
- 4)İsrail'le atık ticareti yapmakta olan şirketlere ait bilgi ve belge var mıdır? Varsa bunlar hangi şirketlerdir?
- 5)Atık (ayıklamak, temizlemek, geri dönüştürmek vs.) ithalatının engellenmesine yönelik çalışmanız var mıdır? Varsa nelerdir?

CEVAP

Ülkemizde tehlikesiz atık ithalat işlemleri Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliğine göre yürütülmektedir. 2021 yılı itibarıyla karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Çoğunlukla Avrupa ülkelerinden olmakla birlikte dünyanın muhtelif ülkelerinden atık ithalatı yapılmakta olup, gümrüklerde ve tesislerde yapılan sıkı denetimler sayesinde temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek plastik atıkların ithalatı gerçekleştirilmektedir.

Mezkr mevzuat kapsamında atık plastik haricinde geri dönüşüm yapılmak üzere metal hurda, atık kâğıt, atık cam, tekstil atıkları vb. gibi atık çeşitleri de ithal edilip ekonomik değere haiz ürünler elde edilmektedir. İthalatı yapılmak istenen atıklar gümrük işlemleri başlamadan önce sınır gümrüğünden bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin uzman personellerince atığın uygunluk denetimi yapılmaktadır. Uygun bulunmayan atıkların ithalatına izin verilmeyerek mahrece iade işlemleri başlatılmaktadır. Aynı zamanda Bakanlığımız ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin rutin denetimleri ile geri dönüşüm tesisleri denetlenmektedir.

Yapılan mevzuat düzenlemeleri ile 2021 yılından itibaren karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Bununla birlikte; plastik atık gruplarının ithalatını yapacak tesislere ek kriterler getirilmiş olup, plastik atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerine çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla mali teminat zorunluluğu, ilave belgelendirme kriterleri ve tesis kriterleri getirilmiş, ithal edilecek atıkların gümrükten tesise varıncaya kadarki süreç Mobil Atık Taşıma Sistemi (MoTAT) ile takip edilmeye başlanmıştır. Ayrıca, ithal edilecek plastik atıklardaki kontaminasyonu % 1 ile sınırlandırılmıştır.

Ülkemizde faaliyet gösteren geri dönüşüm tesislerini Bakanlığımız çevre izinleri portalı olan Entegre Çevre Bilgi Sisteminde yer alan Çevre İzin ve Lisans (e-izin) sitemindeki <https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx> linkten sorgulama yapılabilmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan mer'i mevzuat hükümleri uyarınca, gerek geri kazanım yapılması amacıyla verilen ithalat izni kapsamında ülkeye girişine izin verilen atıkların gerekse de ülke içindeki diğer atıkların toplanması, taşınması ve geri kazanımı ile prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların işlenmesine kadar olan tüm atık yönetimine ilişkin süreçte; söz konusu atık işleme tesisleri, atıkların Türkiye gümrük bölgesine gireceği ihtisas (sınır) gümrük kontrol noktalarında incelemeler başta olmak üzere Bakanlığımız ve 81 İl Müdürlüğümüzde görevli denetim elemanları tarafından ani, şikâyet veya planlı denetim programları kapsamında sürekli denetlenmekte ve izlenmektedir.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte olup kota aşımı yaptığı, mevzuata aykırı bir şekilde geri kazanım faaliyeti gerçekleştirdiği veya uygunsuz olarak atık döktüğü tespit edilen tüm gerçek veya tüzel kişiliği haiz tesislere ve şahıslara Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanmakta, Geçici Faaliyet Belgesi / Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin "Mahrece İade Kararı" alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından yürütülen Sıfır Atık Projesinin yaygınlaşması ile kaynağında ayrıştırılmış atıkların ve iç piyasa toplama oranlarının artmasıyla atık ithalatında dışa bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir.